

**Powiat
Limanowski**
Ostoja natury i zdrowia

Program edukacji ekologicznej społeczeństwa
w Powiecie Limanowskim
XI edycja 2016
realizowany przez

Starostwo Powiatowe w Limanowej
Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
Powiatowe Centrum Ekologiczne

Limanowa, 2016

Zawartość

I.	WPROWADZENIE	4
II.	REALIZOWANE PROJEKTY W RAMACH PROGRAMU	6
1.	Kontynuacja Programu promocji segregacji odpadów	7
a)	Segregacja odpadów	7
b)	Zbieranie zużytych baterii.....	9
c)	Powiatowy Program Usuwania Azbestu.....	11
d)	Zbieraj puszki.....	12
2.	Plastyczny konkurs dla dzieci pn.: „Natura 2000 w powiecie limanowskim”	14
3.	„Dzień Ziemi” - Pałący temat - niska emisja!.....	17
4.	„Święto drzewa” XIV edycja	17
5.	„Sprzątanie świata”	22
6.	Organizacja warsztatów dla nauczycieli powiatu limanowskiego	24
III.	SPOSÓB REALIZACJI	25
1.	Strona internetowa i tablica informacyjna	25
2.	Współpraca z wybranymi ekologicznymi organizacjami pozarządowymi.....	26
3.	Współpraca ze szkołami powiatu limanowskiego	28
4.	Prelekcje z młodzieżą.....	29
5.	Udostępnianie materiałów edukacyjnych.....	29
6.	Organizowanie konkursów dla młodzieży i dzieci	29
7.	Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i konferencji dla pracowników samorządowych.....	30
IV.	EFEKTY EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE	30
V.	EFEKTY MATERIALNE I SZKOLENIOWE.....	31
VI.	FINANSOWANIE	31

WSTEP

Ochrona środowiska przyrodniczego jak również bezpośredniego otoczenia człowieka w jego pracy, szkole domu jest nie tylko intuicyjnym zachowaniem ale również konstytucyjnym obowiązkiem każdego obywatela. Dzięki Powiatowemu Centrum Ekologicznemu wszyscy mieszkańcy powiatu, będą mogli go pełniej realizować.

W obecnym czasie gdzie istnieje szczególna potrzeba edukacji i dostępu do informacji o możliwościach jakie niosą ze sobą nowoczesne metody segregacji oraz ochrony środowiska Powiat podejmuje próbę edukacji społeczeństwa, a przede wszystkim młodzieży i dzieci kierując się zasadą „czym skorupka za młodu nasiąknie, tym starość trąci”.

Zamierzeniem tego Programu jest długofalowe oddziaływanie na społeczeństwo, a szczególnie młodzież w szkołach. Mamy nadzieję, że wyniesiona nauka z Programu zostanie przeniesiona do swoich gospodarstw domowych i prywatnego życia.

I. WPROWADZENIE

- Tytuł programu:

**Program edukacji ekologicznej społeczeństwa w Powiecie Limanowskim
XI edycja 2016 realizowany przez Powiatowe Centrum Ekologiczne**

- Miejsce:

Powiat Limanowski

- Typ zagadnienia rozwiązywanego w projekcie:

ochrona środowiska - świadomość ekologiczna

- Streszczenie:

Nauczanie podstaw ekologicznie zrównoważonego użytkowania środowiska i sposobów jego ochrony. Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia moralnej i obywatelskiej odpowiedzialności za ochronę dóbr środowiska naturalnego i przyrodniczego. Wpajanie postaw związanych z segregacją odpadów, czystością wód, ochroną przyrody, szacunkiem do zwierząt. Edukacja ekologiczna prowadzona będzie poprzez, prelekcje w szkołach, konferencje, szkolenia i warsztaty dla nauczycieli i młodzieży, konkursy, wydawnictwa w postaci atlasów, stronę internetową. Będą prowadzone akcje związane tematycznie z ochroną środowiska takimi jak „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata”, „Święto drzewa” we współpracy z ekologicznymi organizacjami pozarządowymi oraz Nadleśnictwem Limanowa, Stary Sącz oraz Gorczańskim Parkiem Narodowym.

- Instytucja prowadząca projekt:

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
Powiatowe Centrum Ekologiczne

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Z zakresu Ustawy o Ochronie Przyrody (t.j.Dz.U.2015.1651) Art. 4.

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.
2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.
3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

*Z zakresu Program Ochrony Środowiska Powiatu Limanowskiego, a szczególnie:
Cele edukacyjno-wychowawcze:*

- promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców a zgodnym z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody,
- wykorzystanie proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych),
- rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego oraz prowadzenia działalności rolniczej,
- włączenie w akcję edukacji ekologicznej proekologicznych organizacji pozarządowych.

Dobra współpraca władz powiatowych oraz przedsiębiorstw zarządzających gospodarką odpadami może zaowocować włączeniem się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny w następujących zakresach:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego, mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców powiatu,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie kampanii np. „Święto drzewa”, „Zbieraj baterie”, „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata” i inne.

Spośród zalecanych form należy wymienić:

- ścieżki tematyczne „Opakowania i odpady opakowaniowe” w ramach przedmiotu Środowisko w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- pogadanki i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele władz lokalnych, zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, manifestacje, aukcje, pokazy,
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami poprzez internet,
- kluby młodego ekologa.

Stała i powszechna edukacja ekologiczna ma na celu:

- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku naturalnym,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa o racjonalnym i odpowiedzialnym korzystaniu z wszystkich dóbr środowiska i przyrody,
- pokazywanie i promowanie kultury ekologicznej,
- projektowanie i podejmowanie działań lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- zrozumienie podstawowych pojęć ekologicznych
- poznanie sposobów zagospodarowywania odpadów,
- poznanie sposobów sortowania i recyklingu odpadów,

II. REALIZOWANE PROJEKTY W RAMACH PROGRAMU

Lp.	Realizowane projekty	Okres realizacji zadania	
		Data rozpoczęcia	Data zakończenia
1	2	3	4
1	Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej 2010 – 2016 r.	01.01.2016	30.12.2016
2	Powiatowy Program Usuwania Azbestu 2006–2016 r. <i>gminy powiatu limanowskiego</i>	01.03.2016	30.12.2016
3	„Dzień Ziemi” 2010-2016	23.02.2016	30.10.2016
4	Organizacja warsztatów dla nauczycieli 3 szt. <i>Partnerzy: Nadleśnictwo Limanowa</i>	23.02.2016	30.10.2016
5	Plastyczny konkurs dla dzieci pn.: „Natura 2000 w powiecie limanowskim” W kategorii szkoły podstawowej i gimnazjalnej	01.09.2016	30.10.2016
6	„Sprzątanie Świata” 2000 – 2016 r. <i>Partnerzy: Fundacja Nasza Ziemia Warszawa</i>	01.09.2016	30.10.2016
7	„Święto drzewa XIV” 2005 – 2016 r. <i>Partnerzy: Klub Gaja Wilkowice, Nadleśnictwo Limanowa, Nadleśnictwo Stary Sącz, Gorczański Park Narodowy</i>	14.01.2016	30.10.2016

1. Kontynuacja Programu promocji segregacji odpadów

a) Segregacja odpadów

Średnio każdy mieszkaniec świata zużywa rocznie ok. 50 kg papieru. Daje to ok. 10tys. kartek papieru formatu A4 na osobę. Roczna światowa produkcja sięga 318 mln ton. Tak wielką ilość trudno byłoby wytworzyć, wykorzystując wyłącznie drewno. Dlatego przy produkcji papieru coraz więcej zużywa się makulatury. Jest to ważne z jeszcze jednego powodu – gdyby nie wykorzystywano makulatury, jej ogromne ilości zalegałyby na wysypiskach. Do wyrobu papieru surowce wtórne wykorzystywano od dawna. Już jego wynalazca – Chińczyk Caj Lun – swoje pierwsze arkusze w 105 r. n.e. wyprodukował m.in. ze starych sieci rybackich. W Europie jako surowiec papierniczy zastosowano włókna ze szmat lnianych i konopnych. Makulatura poważnie zyskała na znaczeniu dopiero w drugiej połowie XX w., wraz ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na papier. Początkowo

powstawały z niej głównie papiery do pakowania, z czasem zastosowano ją jako surowiec na papier toaletowy i tekturę falistą, a od ok. dwudziestu lat z makulatury produkuje się również papier gazetowy. Zbierając makulaturę (gazety, czasopisma, zapisane zeszyty, kartki papieru itp.) chronimy lasy. Jedna tona makulatury daje tyle papieru, co 17 drzew! A to nie wszystko. Wykorzystując makulaturę, oszczędzamy wodę (potrzebną do produkcji papieru) i zmniejszamy zanieczyszczenie powietrza przez papiernie. W Polsce w ostatnich latach pozyskiwało się ok. 18 mln m³ drewna rocznie, z czego ok. 16% (2,88 mln m³) stanowiła tzw. papierówka. Aby uzyskać te 2,88 mln m³ drewna trzeba wyciąć około 20 000 ha lasu. To tyle ile powierzchnia wszystkich lasów niepaństwowych w całym Powiecie Limanowskim.

Przeciętny Polak zbiera rocznie ok. 22 kg makulatury, zatem przekazuje niespełna 36% zużywanego przez siebie papieru. To bardzo mało, gdyż dla porównania w Austrii, Holandii i w Niemczech odzysk przekracza 70% (2005 r.).

Dlatego Starostwo Powiatowe w Limanowej Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i działające w nim Powiatowe Centrum Ekologiczne w roku 2016 ma zamiar kontynuować segregację makulatury rozpoczętą w roku 2010, jak również pozostałych frakcji: plastik, aluminium, baterie, szkło bezbarwne i kolorowe.

Decyzja ta została podyktowana trzema głównymi powodami. Po pierwsze jest to rozwiązanie chroniące środowisko naturalne, po drugie jest to rozwiązanie pozytywne z ekonomicznego punktu widzenia, gdzie w pomieszczeniach biurowych 80% produkuje się odpady w formie papierowej, a po trzecie jest to forma edukacji i przykładu, że można segregować i można chronić środowisko najprostszymi rozwiązaniami. Wystarczy chcieć.

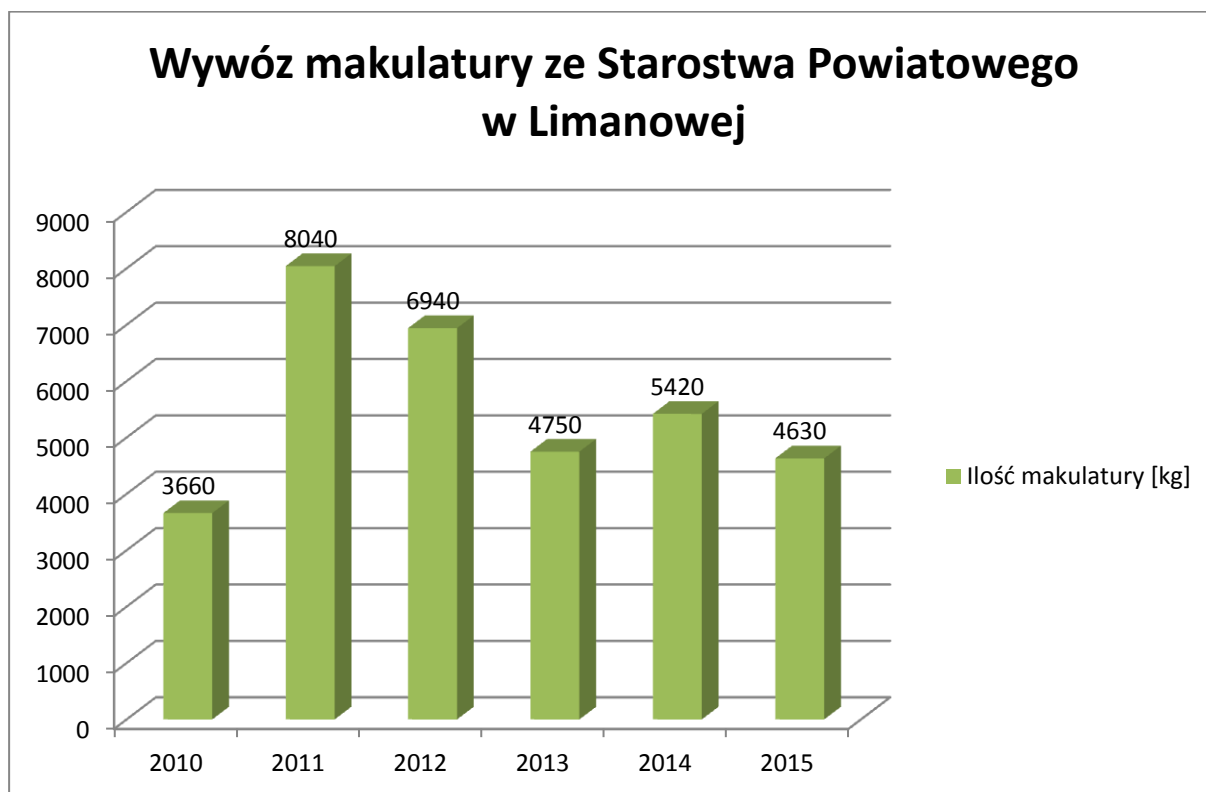

W czerwcu 2010 roku zostały zakupione pojemniki na makulaturę do wszystkich pokoi w budynkach A, B i C. Pojemniki te zużyły się i zostaną w tym roku zastąpione nowymi.

Wprowadzony w urzędzie system spowodował odprowadzanie ok. 10 m³ miesięcznie makulatury do ponownego przetworzenia. Tym samym zmniejszone zostały nakłady finansowe związane z ich wywozem przez MZGKiM (koszt jednego wywozu to ok. 1 000 zł/miesięcznie). Jednocześnie za wysegregowaną makulaturę wpływa regularnie kwota za jej sprzedaż. W latach 2010-2015 łącznie zebrano ponad 33 ton makulatury za którą do budżetu powiatu wpłynęło prawie 3 tys.zł. Z uzyskanych pieniędzy ze sprzedaży makulatury zakupiono i założono perlatory na wszystkie krany w urzędzie w celu ograniczenia zużycia wody. Podstawową funkcją perlatorów jest zwiększenie wydajności baterii poprzez ekonomiczny przepływ ok. 7,8 l na minutę obficie napowietrzonej wody. Perlator zapewnia oszczędność rzędu 50% wody, co w naszym przypadku łącznie z opłatami za ścieki stanowi oszczędność ok. kilka tysięcy złotych rocznie.

W 2013 roku segregacja zostały zakupione pojemniki na segregację dodatkowych frakcji: szkło bezbarwne, szkło kolorowe, plastik. Taka segregacja również wpisuje się w politykę środowiskową urzędu oraz Certyfikat Zielone Biuro.

GDY NAPOTKAMY POJEMNIKI NIEBIESKIE: PAPIER

Wrzucamy: gazety i czasopisma katalogi i prospekty, papier szkolny i biurowy, książki w miękkich okładkach lub z usuniętymi twardymi okładkami, torebki papierowe, papier pakowy, karton i tekturę.

Nie wrzucamy: papieru zatłuszczonego, brudnego, wilgotnego i zapleśniałego kartonów po mleku, sokach i napojach, papieru z folią i klejem, papieru fotograficznego i termicznego, papieru przebitkowego, (rachunków i faktur) artykułów higienicznych (np. pieluch jednorazowych, chusteczek higienicznych) opakowań po klejach i zaprawach budowlanych, tapet.

KORZYŚCI Z PRODUKCJI PAPIERU Z MAKULATURY TO:

- powtórne wykorzystanie 1 tony papieru pozwala zaoszczędzić aż 1476 litrów ropy, 26,5 tys. litrów wody, 7 m³ miejsca na składowisku i 4,2 tys. kWh energii
- obniżenie zanieczyszczenia powietrza przez papiernie o 75%,
- zmniejszenie skażenia wody w procesie produkcyjnym o 35%,
- ograniczenie zużycia wody do wyprodukowania papieru o 40%.

POMOCNE RADY:

- Wybieraj produkty o prostszych, lżejszych opakowaniach.
- Przy drobnych zakupach nie kupuj nowej reklamówki - użyj starej, zabranej z domu.
- Unikaj jednorazowych kubków i talerzy, używaj szmacianych chusteczek, serwetek i ręczników.
- Przy robieniu notatek i ksero pamiętaj, że papier ma dwie strony.
- Zachowaj do powtórnego użycia tekturowe pudła oraz papier pakunkowy.
- Kupuj bloki listowe, notatniki, zeszyty, koperty wyprodukowane z makulatury, gdy nie ma ich w sklepie poproś właściciela, aby zamówił wykonane z makulatury wyroby.
- Nie drukuj, jeśli możesz obejść się kopią elektroniczną
- Przemysł drukowanie, poprawki rób na wersji komputerowej
- Jeśli musisz drukować, drukuj dwustronnie albo po kilka stron na kartkę papieru
- Kseruj też dwustronnie
- Jeśli masz jednostronnie zadrukowany papier, używaj nie zapisanej strony „na brudno”
- Pożyczaj notatki jeśli możesz i przepisuj je, a nie kseruj
- Oddawaj makulaturę na portierniach wydziałów
- Wrzucaj makulaturę do specjalnie na nią przeznaczonych koszy
- Nie używaj niepotrzebnie ręczników papierowych, a jeśli to makulaturowe
- Kupuj makulaturowy papier toaletowy, do drukarek itd.
- Zachęcaj znajomych do tego samego

LISTA ZNANYCH PRODUKTÓW ZAWIERAJĄCYCH W SKŁADZIE WTÓRNIE WYKORZYSTANĄ MAKULATURĘ:

- papier makulaturowy (biurowy, papeterie, koperty),
- tektura (w tym falista),
- papier toaletowy, ręczniki papierowe,
- wypełnienie opakowań do transportu,
- opakowania profilowane,
- palety z tektury (do towarów lekkich),

b) Zbieranie zużytych baterii

Odpady niebezpieczne w formie zużytych baterii powstają w głównej mierze w gospodarstwach domowych. Baterie i akumulatory małogabarytowe zużywane są także w

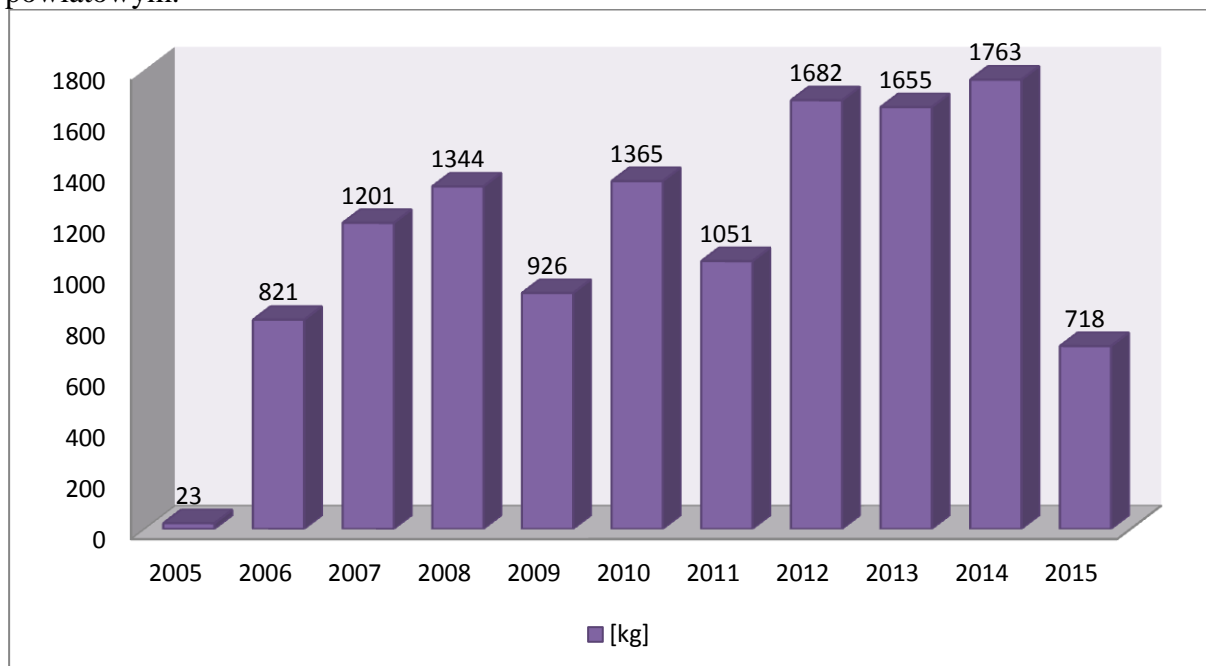
budownictwie, energetyce, handlu, łączności, usługach serwisowych, w służbie zdrowia, jak również w szkolnictwie oraz w innych instytucjach.

Zużyte baterie, są odpadem niebezpiecznym. Po korozji obudowy wyzwalają się z nich metale ciężkie oraz substancje toksyczne.

Oprócz tego baterie zawierają smołę, szkło, krzemionkę, papier i folię a nawet wodór. Zagrożenia zdrowotne istnieją przede wszystkim ze strony toksycznego działania metali ciężkich (ołowiu, kadmu i rtęci) ale również używane kwasy bądź zasady tworzące elektrolit mają właściwości żrące i korozyjne. Szkodzić mogą pozostałe związki o ile dostaną się do środowiska i naszych organizmów w większych stężeniach.

Jedna bateria typu „paluszek” zanieczyszcza trwale 1 metr sześcienny ziemi. Jedna bateria zegarkowa zawierająca srebro skutecznie skaża od 5000 do 50 000 litrów wody. Jedna bateria w kompostowni powoduje zatrucie całej partii kompostu.

W 2007 roku utworzono 13 punktów zbiórkowych w urzędach miast, gmin i w starostwie powiatowym.

W 2009 roku Powiatowe Centrum Ekologiczne poszerzyło tę działalność poprzez zwiększenie liczby stałych punktów zbiórki zużytych baterii z 13 punktów utworzonych w 2007 roku powstały dodatkowo 33 punkty w szkołach oraz 18 punktów w sklepach.

W ustawie o bateriach i akumulatorach z dnia 24 kwietnia 2009 r. (Dz.U.2015.687) możemy przeczytać:

Art. 48. [Obowiązki sprzedawcy detalicznego]

Sprzedawca detaliczny baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych, którego powierzchnia sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.^[6]) przekracza 25 m², jest obowiązany do:

- 1) przyjęcia selektywnie zebranych zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego przez udostępnienie pojemnika na zużyte baterie przenośne i zużyte akumulatory przenośne, bez możliwości żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;*
- 2) przekazania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w pkt 1, sprzedawcy hurtowemu lub zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.*

Art. 49. [Obowiązki sprzedawcy hurtowego]

Sprzedawca hurtowy baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych jest obowiązany do:

- 1) przyjęcia zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego oraz od sprzedawcy detalicznego, któremu przekazał baterie przenośne lub akumulatory przenośne, bez możliwości żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;*
- 2) przekazania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w pkt 1, zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.*

Wychodząc naprzeciw tej ustawie, oraz chcąc być przykładowym powiatem chroniącym środowisko zaproponowaliśmy utworzenie dodatkowych punktów zbiórki baterii w sklepach detalicznych na terenie powiatu limanowskiego zanim jeszcze taki obowiązek nałożyła ustawa.

Pojemniki te będą dostarczane i opróżniane przez REBA. Oddając pełne baterie pojemniki Rebie będziemy mieć pewność, że zostaną one poddane recyklingowi, który polega na poddaniu ich odpowiedniej obróbce pozwalającej na prawie całkowity odzysk zawartych w nich

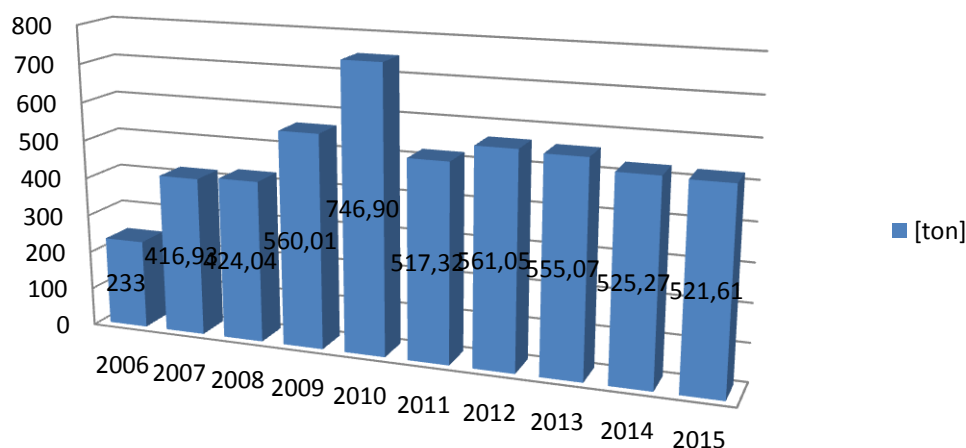
związków. Tym sposobem zmniejszy się masa odpadów niesegregowanych i zawierających odpady niebezpieczne. W konsekwencji obniży to koszt usuwania odpadów komunalnych, a także zmniejszy ich negatywny wpływ na środowisko. Rola Reby polega na dostarczeniu pojemników na zużyte baterie, ich bezpłatnego odbioru, oraz dostarczaniu materiałów edukacyjnych w tym zakresie.

W 2016 roku PCE będzie kontynuowało zbiórkę baterii, oraz zachęcało szkoły do czynnego brania udziału w akcji.

c) Powiatowy Program Usuwania Azbestu

Realizacja programu od 2006 r. polega na usuwaniu odpadów zawierających azbest z terenu powiatu limanowskiego przy finansowym środków finansowych Powiatu Limanowskiego. Program przewiduje możliwość uzyskania przez każdą z gmin powiatu dotacji na pokrycie od 40 % kosztów transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierającym azbest. Zgodnie z regulaminem programu, gminy zainteresowane uzyskaniem pomocy finansowej występują z wnioskami o jej udzielenie do Starostwa Powiatowego w Limanowej. Po weryfikacji i zaakceptowaniu wniosków przez Zarząd Powiatu zawierane są umowy dotacji, po podpisaniu których gminy mogły przystępować do realizacji zadań objętych dofinansowaniem.

Zbiórka i wywóz azbestu z Powiatu Limanowskiego

Usuwanie odpadów zawierających azbest wykonywane będzie przez wyspecjalizowane firmy posiadające odpowiednie zezwolenia na świadczenie tego rodzaju usług. Prace związane z usuwaniem i utylizacją odpadów zawierających azbest zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało potwierdzone oświadczeniami wykonawców robót oraz kartami przekazania odpadów wg poniższej tabeli:

Rok	Ilość gmin	Ilość wywiezionego azbestu [t]	Koszt wywozu [tys. zł]	Kwota dotacji [tys. zł]
2006	8	233	88,7	29,9
2007	9	417	150,8	65,5
2008	10	424	153,7	49,3
2009	10	560	204,4	70,0
2010	10	747	278,8	92,0
2011	6	517	144,7	61,9
2012	8	561	172,9	50,5
2013	8	555	172,8	27,1
2014	8	525	161,3	24,0
2015	9	521	164,6	29,7
Łącznie		5060	1548	499,9

Łącznie w latach 2006 – 2015 wywieziono z powiatu łącznie ponad 4,5 tys. ton, a wartość dofinansowania przez powiat 469 369,20 zł

W 2016 r. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa będzie kontynuował projekt wraz z gminami.

d) Zbieraj puszkę

Od 2005 Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa organizował konkursy w zbieraniu puszek aluminiowych. W 2016 kontynuujemy zbieranie tego cennego surowca,

który w 100 % podlega odzyskowi i można go prowadzić w nieskończoność, nie powodując utraty jakości metalu. W związku z tym będzie zorganizowane szkolenie dla nauczycieli oraz rozdane materiały edukacyjne we współpracy z Fundacją Recal w Warszawie.

Konsumenci w Polsce, podobnie jak na całym świecie, coraz chętniej sięgają po napoje w puszkach. Wynika to z zalet puszki: jest atrakcyjna wizualnie, lekka, nie tłukąca, a ponadto pozwala szybko schłodzić znajdujący się w niej napój. Światowe zużycie puszek do napojów kształtuje się dziś na poziomie ponad 220 miliardów sztuk rocznie. Z tego 81% stanowią puszki wykonane w całości z aluminium. Na krajowym rynku zdecydowana większość wśród puszek (blisko 90%) stanowią półlitrowe puszki na piwo oraz puszki wykonane z aluminium (około 95%).

Krokiem w stronę jeszcze szybszego rozwoju rynku było założenie dwóch organizacji odzysku „Koba” i „Recan” przez krajowych producentów puszek napojowych. Poziom recyklingu puszek napojowych w Polsce przekroczył w 2007 roku średnią europejską wartość tego wskaźnika. W 2010 roku w Polsce poddanych recyklingowi zostało 72,5% aluminiowych puszek, spośród wprowadzonych na rynek. Jesteśmy więc krajem, który poradził sobie z efektywnym wdrożeniem odzysku puszek po napojach.

Korzyści płynące z recyklingu aluminiowych puszek po napojach:

Zasoby naturalne: użycie 1 tony aluminium z odzysku pozwala oszczędzić 4 tony boksytów i 700 kg ropy naftowej.

Energia: odzyskując aluminium ze złomu oszczędzamy 95% energii potrzebnej na wyprodukowanie aluminium z rudy.

Ochrona środowiska: recykling aluminium umożliwia obniżenie zanieczyszczenia powietrza o 95% oraz wody o 97% w porównaniu z produkcją aluminium z rudy. Recykling to także zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 95%. Odzyskując puszki aluminiowe zmniejszamy ilość odpadów w naszym otoczeniu i na wysypiskach.

Pieniądze: za kilogram puszek (67 puszek 0,33l lub 53 puszki 0,5l) każdy może uzyskać w skupie około 3 zł.

Ekonomia: recykling aluminium zwiększa niezależność surowcową kraju, tworzy dodatkowe miejsca pracy w skupie i przetwórstwie, generuje kolejne dochody.

Koszty produkcji: produkcja wtórnego aluminium kosztuje o 60% mniej niż produkcja aluminium z boksytów.

PCE w 2016 roku zamierza nadal segregować puszki aluminiowe w ramach segregacji odpadów w centrum administracyjnym.

2. Plastyczny konkurs dla dzieci pn.: „Natura 2000 w powiecie limanowskim”

**Powiat
Limanowski**
Ostoja natury i zdrowia

Powiatowy, plastyczny konkurs dla dzieci i młodzieży pn.: „Natura 2000 w powiecie limanowskim”

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, Powiatowe Centrum Ekologiczne zapraszają dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych powiatu limanowskiego do udziału plastycznym konkursie pn.: „Natura 2000 w powiecie limanowskim”.

Celem konkursu jest popularyzacja wiedzy o ochronie środowiska naturalnego i przyrody oraz kształtowanie zachowań proekologicznych wśród młodzieży.

Konkurs będzie polegał na wykonaniu prac plastycznych dowolną techniką. Prace będą oceniane w 2 kategoriach wiekowych.

Organizatorem konkursu jest Starostwo Powiatowe w Limanowej, a nadzór merytoryczny nad przeprowadzeniem konkursu sprawuje Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, Powiatowe Centrum Ekologiczne.

Zgłoszenia do udziału w konkursie należy składać na formularzu zgłoszeniowym do 30 września 2016 do Starostwa Powiatowego w Limanowej na dziennik podawczy lub do pok. 227 II piętro budynek B.

R e g u l a m i n

§1

Organizator konkursu

Organizatorem konkursu i fundatorem nagród jest: Starostwo Powiatowe w Limanowej, ul. Józefa Marka 9, 34-600 Limanowa.

§2

Cele konkursu

Celem konkursu jest:

1. popularyzacja wiedzy o ochronie środowiska naturalnego
2. kształtowanie wrażliwości na przyrodę
3. wypracowanie zachowań proekologicznych
4. zainteresowanie programem edukacji ekologicznej
5. rozwój umiejętności plastycznych wśród dzieci.

§3

Wymagania formalne

1. Prace nadesłane na Konkurs muszą być pracami własnymi, nigdzie wcześniej niepublikowanymi, nie przedstawianymi na innych konkursach. Nadesłanie pracy na Konkurs jest jednoznaczne ze złożeniem deklaracji o tych faktach.
2. Prace mogą być wykonane dowolną techniką plastyczną (np. ołówek, kredka, pastele, farby plakatowe, wycinanki itp.).

3. Prace powinny być wykonane na papierze typu brystol w formacie A4 (297x420mm), ale dopuszcza się również format A3. Prace z tyłu powinny być opatrzone imieniem nazwiskiem klasą oraz szkołą autora.
4. Tematyka prac powinna obejmować Naturę 2000 w granicach Powiatu Limanowskiego. Informacje na ten temat można uzyskać pod adresem strony [www: http://www.powiat.limanowa.pl/pl/1953/0/Natura-2000.html](http://www.powiat.limanowa.pl/pl/1953/0/Natura-2000.html)
5. W konkursie może wziąć udział maksymalnie 3 prace z jednej placówki oświatowej, w tym placówki niepubliczne. Jeśli zgłoszenia dokonuje zespół szkół to należy traktować szkołę podstawową i gimnazjum jako osobne podmioty zgłaszające.

§4

Skutki prawne

1. Udział w Konkursie jest jednoznaczny z nieodpłatnym udzieleniem prawa na wykorzystanie prac na następujących polach eksploatacji: druku w dowolnej liczbie publikacji i w dowolnym nakładzie, używania w Internecie oraz w innych formach utrwaleń nadających się do rozpowszechniania (np. nośniki magnetyczne, elektroniczne, optyczne, CD-ROM wprowadzenie do obrotu, wprowadzenie do pamięci komputera), a także prezentowania prac na wystawach organizowanych w celu popularyzacji Natury 2000.
2. Osoby nadsyłające prace konkursowe wyrażają zgodę na przetwarzanie przez Organizatora Konkursu swoich danych osobowych (Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 roku, Dz.U.2015.2135 ze zm.)
3. Prace zgłoszone do Konkursu nie będą zwracane autorom. Zgłoszenie prac do konkursu jest równoznaczne z nieodpłatnym przeniesieniem na Organizatora prawa własności złożonych egzemplarzy prac.
4. Prace nie spełniające zasad uczestnictwa nie będą brane pod uwagę przez Komisję Konkursową.
5. Sytuacje nieobjęte niniejszym regulaminem rozstrzyga Organizator Konkursu. Organizator Konkursu zastrzega sobie prawo zmiany w regulaminie oraz prawo do interpretacji zapisów niniejszego regulaminu.

§5

Ocena prac konkursowych i nagrody

1. Prace w konkursie będą oceniane w 2 kategoriach wiekowych:
 - I. dzieci w wieku szkół podstawowych,
 - II. dzieci w wieku szkół gimnazjalnych,z terenu powiatu limanowskiego.
2. Przewiduje się nagrodę za miejsce 1, 2 i 3 miejsce w każdej z czterech kategorii. Komisja może przyznać wyróżnienia lub nagrody dla wszystkich uczestników w zależności od liczby prac.
3. Konkurs jest złożony z dwóch etapów:

Etap I – szkolny:
Każda ze szkół może przesłać na Konkurs maksymalnie po trzy prace z każdej grupy wiekowej, każda innego autorstwa, wyłonione wcześniej w eliminacjach szkolnych.

Etap II – ogólnopowiatowy, Komisja Konkursowa, powołana przez Organizatora, rozstrzygnie Konkurs, wyłaniając laureatów.
4. Prace, które wygrały w etapie szkolnym, po trzy w każdej kategorii wiekowej (każda innego autorstwa), powinny zostać dostarczone w zbiorczej kopercie, przy czym każda z

prac, z załączonym formularzem zgłoszeniowym, stanowiącym załącznik do niniejszego Regulaminu.

5. W przypadku przesłania przez szkołę większej liczby prac niż zostało to określone w §4 pkt. 2, wszystkie prace zostaną zwrócone do szkoły bez dopuszczenia ich do Konkursu.
6. Prace należy składać osobiście lub nadsyłać pocztą lub przesyłką kurierską (na koszt nadsyłającego) do dnia 10 października 2016 r. (decyduje data stempla pocztowego) na adres organizatora konkursu.
7. O wyłonieniu zwycięzców konkursu decyduje Komisja Konkursowa, która zostanie powołana przez Starostę Limanowskiego.
8. Kryteria oceny ustalone zostają w następujący sposób:
 - trafność doboru tematu pracy,
 - umiejętność powiązania różnych obszarów Natura 2000 na jednej pracy
 - jakość wykonania,
 - oryginalność,
 - stopień trudności wykonania.

§6

Założenia organizacyjne

marzec/kwiecień 2016 – ogłoszenie konkursu na konferencji z nauczycielami z powiatu limanowskiego inaugurującej program edukacji na rok 2016.

do 10 października 2016 – termin nadsyłania prac (obowiązuje stempla pocztowego).

do 30 październik 2016 – odbędzie się ocena prac i ogłoszenie wyników na stronie internetowej www.powiat.limanowa.pl

3. „Dzień Ziemi” - Pałący temat - niska emisja!

„Dzień Ziemi” ma na celu krzewienie kultury i postawy ekologicznej oraz uświadczenie problemów zwiadczonej z ekologią. Organizacja Narodów Zjednoczonych obchodzi Dzień Ziemi w dniu równonocy wiosennej (20/21 marca), jednak bardziej rozpowszechnioną, w wielu krajach, w tym i Polsce, datą jest 22 kwietnia.

Tematykę kolejnych obchodów polskiego Dnia Ziemi kształtują ważne i bieżące tematy dotyczące ekologii i środowiska. Program i tematykę kolejnych obchodów polskiego Dnia Ziemi kształtują ważne i bieżące tematy dotyczące ekologii i środowiska.

Obchody Światowego Dnia Ziemi w 2016 zostają poświęcone tematom zwiadczonej z ochroną powietrza i przeciwdziałaniu emisji zanieczyszczeń. Jest to temat ważny, szczególnie w kontekście coraz gorszej jakości powietrza w Polsce wynikającej z zanieczyszczeń przemysłowych, komunikacyjnych i tzw. "niskiej emisji" czyli zanieczyszczeń powietrza przez gospodarstwa indywidualne. Z dniem 12 listopada 2015r. weszła w życie Ustawa, zwana "antysmogową", która daje samorządom możliwość decyzji, jakie paliwo będzie źródłem ciepła na ich terenie. Aby dokonywać mądrych wyborów, sprzyjających redukcji zanieczyszczeń, w tym szczególnie szkodliwych dla zdrowia człowieka pyłów zawieszonych należy edukować społeczeństwo w tej dziedzinie i my poprzez program obchodów Światowego Dnia Ziemi 2016 chcemy to robić. Hasło tegorocznych obchodów to "Pałący temat - niska emisja!".

W tym roku temat obchodów dotyczący ochrony powietrza i klimatu naszym zdaniem bardzo wpisuje się w cele przyjęte podczas Konferencji COP21 szczególnie redukcji CO². Niezwykle istotne jest to w kontekście porozumienia przyjętego podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Klimatycznej Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu COP21 w Paryżu, owo porozumienie przyjęło aż 195 państw świata. Uroczyste podpisanie nowej umowy klimatycznej przez Państwa Strony Konwencji Klimatycznej i Unię Europejską nastąpi 22 kwietnia 2016 roku w Nowym Jorku, a więc podczas obchodzonego na całym świecie Dnia Ziemi. Istotną naszą rolą będzie zatem promocja i edukacja społeczeństwa na tematy zwiadczonej z zapisami nowej umowy klimatycznej, której uzgodnienie jest niewątpliwym sukcesem Państw Stron Konwencji.

Powiat również włącza się w obchody Dnia Ziemi

4. „Święto drzewa” XIV edycja

Święto Drzewa jest programem edukacji ekologicznej, którego prekursorem od 2003 (w powiecie od 2005 r.) roku Polsce jest Klub Gaja w Wilkowicach. Jest to ogólnopolska i międzynarodowa akcja sadzenia drzew co roku 10 października oraz towarzyszący jej program edukacji ekologicznej. Opiera się on na lokalnej aktywności, w szczególności młodzieży, przy udziale przedstawicieli różnych instytucji, lokalnych społeczności, samorządów, biznesu i organizacji pozarządowych.

Celem programu Święto Drzewa jest zainspirowanie dzieci, młodzieży, nauczycieli i wszystkich uczestników do podejmowania lokalnych działań proekologicznych dotyczących sadzenia i ochrony drzew. Lasy Państwowe, które są partnerem programu, udostępniają sadzonki drzew uczestnikom oraz służą pomocą swoich specjalistów.

Powiatowe Centrum Ekologiczne, po raz 12. będzie brało udział w tym święcie. Starostwo Powiatowe w Limanowej zostało już czterokrotnie uhonorowane nagrodą Czarodziejskiego Drzewa. Jest to ogólnopolska nagroda dla instytucji, za szczególne osiągnięcia w programie edukacji ekologicznej Święta Drzewa:

- 2008 podczas uroczystej inauguracji VI edycji Święta Drzewa w Warszawie została wręczona nagroda **CZARODZIEJSKIEGO DRZEWA** dla Starostwa Powiatowego w Limanowej za posadzenie 768 drzew, zaangażowaniem 24 placówek oraz 1260 osób w 2007 roku.
- 2009 po raz drugi z rzędu otrzymaliśmy nagrodę **CZARODZIEJSKIEGO DRZEWA** tym razem za zaangażowanie największej liczby uczestników 1963 osoby oraz za współpracę z placówkami oświatowymi powiatu limanowskiego.
- 2011 Franciszek Dziedzina, Wicestarosta Limanowski, w imieniu Jana Puchały, Starosty Limanowskiego odebrał „nagrodę specjalną **ZŁOTEGO CZARODZIEJSKIEGO DRZEWA** za konsekwentną i wieloletnią realizację programu „Święto Drzewa” w Powiecie Limanowskim. (Nagrodę tą również otrzymało Miasto Stołeczne Warszawa).
- 2013 Jan Puchała, Starosta Limanowski odebrał „nagrodę specjalną **KRYSTAŁOWEGO DRZEWA** za konsekwentną i wieloletnią realizację Programu „Święto Drzewa” w Powiecie Limanowskim.

W 2016 roku odbędzie się już XIV edycja „Święta Drzewa”. Powiat Limanowski włącza się w jego obchody poprzez współorganizację programu: „**ŚWIĘTO DRZEWA – WŚRÓD PÓL**”.

Projekt prowadzony jest przez Klub Gaja, został on dofinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i uzyskał m.in. patronat Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałka Województwa Małopolskiego i Wojewody Małopolskiego. Działania będą realizowane w latach 2016-2017 w 4 województwach: małopolskim, podkarpackim, śląskim i opolskim.

Projekt „Święto Drzewa – wśród pól” jest kontynuacją realizowanego przez Klub Gaja od 2003 roku programu aktywnej edukacji ekologicznej Święto Drzewa angażującego różne grupy wiekowe, społeczne, zawodowe do działań na rzecz sadzenia i ochrony drzew w kontekście zmian klimatu. Dzięki programowi 600 tysięcy osób posadziło już ponad 760 tysięcy drzew.

14 stycznia 2016 roku powiat podpisał umowę współpracy w zakresie tego Programu, w ramach którego do obowiązków powiatu należy:

- promocję projektu oraz wydarzeń organizowanych w ramach projektu na stronie internetowej i w wydawnictwach prasowych Starostwa Powiatowego w Limanowej.
- nieodpłatne udostępnienie sali oraz sprzętu audiowizualnego w siedzibie Starostwa na potrzeby przeprowadzenia konferencji tematycznej „Święto Drzewa – wśród pól”, która odbędzie się końcem lutego/początkiem marca 2016 roku (szczegółowa data konferencji zostanie ustalony przez obie Strony).
- rozesłanie drogą elektroniczną zaproszenia na konferencję „Święto Drzewa – wśród pól” oraz informacji o innych wydarzeniach organizowanych w ramach projektu na terenie powiatu limanowskiego do przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, organizacji rolniczych, producenckich i turystycznych, placówek oświatowych itp. z terenu gmin wiejskich znajdujących się w powiecie limanowskim.

Klub Gaja w ramach projektu „Święto Drzewa - wśród pól” zobowiązuje się do:

- umieszczenia informacji o współpracy ze Starostwem Powiatowym w Limanowej w ramach projektu „Święto Drzewa- wśród pól” m.in. na stronie internetowej projektu, informacjach prasowych dotyczących wydarzeń organizowanych w ramach projektu i materiałach edukacyjnych wydawanych w ramach projektu.
- organizacji konferencji tematycznej „Święto Drzewa – wśród pól” w siedzibie

Starostwa poprzez: prowadzenie konferencji, zaproszenie prelegentów, wydanie materiałów konferencyjnych dla uczestników i mediów, pokrycie kosztów cateringu.

- Organizację działań edukacyjnych w ramach w/w projektu na terenie gmin wiejskich powiatu limanowskiego, m. in. przeprowadzenie nieodpłatnych warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z placówek oświatowych, prezentację wystawy edukacyjnej, stoisko edukacyjne podczas „Święta Owocobrania 2016” w Gminie Jodłownik.

Oprócz tego na terenie powiatu limanowskiego zostanie zorganizowanych szereg imprez i warsztatów edukacji ekologicznych w placówkach szkolnych oraz dla rolników podnosząc wiedzę na temat znaczenia śródpolnych zadrzewień

PROPOZYCJA EDUKACYJNA DLA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

1. WARSZTATY „LEGO WŚRÓD PÓL”

TERMIN REALIZACJI - IV kw. 2016 i I, II kw. 2017

CEL EDUKACYJNY - przekazywanie poprzez ciekawą i kreatywną zabawę wiadomość na temat bioróżnorodności biologicznej, w szczególności roli zarośli śródpolnych na terenach rolniczych, rolnictwa ekologicznego. Uczestnicy podczas warsztatów będą budować z klocków lego makietę pól uprawnych z uwzględnieniem zarośli śródpolnych i żyjących tam organizmów żywych, poznają różne gatunki drzew i krzewów, zwierząt występujących w zaroślach śródpolnych, pracę rolnika, znaczenie takich pojęć jak korytarz ekologiczny, zmiany klimatu, rolnictwo ekologiczne. Klocki Lego są zabawą popularną i lubianą przez dzieci. Ich prosta forma i łatwość ich łączenia zapewnia nieograniczoną możliwość budowania, rozwijając równocześnie wyobraźnię dziecka i pasję tworzenia. Poprzez zabawę dzieci będą poznawały i zapamiętywały zagadnienia związane z ochroną różnorodności biologicznej na terenach rolniczych.

GRUPA DOCELOWA - dzieci z gmin wiejskich, klasy 0 –IV szkoły podstawowe

Udział w zajęciach edukacyjnych jest bezpłatny.

2. ZAJĘCIA/PREZENTACJE „ŚWIĘTO DRZEWA - WŚRÓD PÓL”

TERMIN REALIZACJI - II, III, IV kw. 2016, I, II kw. 2017

CEL EDUKACYJNY: przekazywanie wiadomości na temat bioróżnorodności biologicznej na terenach rolniczych, w szczególności w kontekście zmian klimatu, uczestnicy poznają m.in. rolę i znaczenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych dla przyrody, gospodarki, społeczeństwa, korzyści płynące ze zrównoważonego rolnictwa, ekoturystyki. Lekcje prowadzone będą formie interaktywnej, dostosowane do wieku uczniów. Uczestnicy otrzymają zakładki do książek z gatunkami drzew i krzewów śródpolnych.

GRUPA DOCELOWA - społeczności lokalne z gmin wiejskich - dzieci i młodzież z różnego typu placówek oświatowych od przedszkola po szkoły ponadgimnazjalne.

Udział w zajęciach edukacyjnych jest bezpłatny.

3. LOKLANE INICJATYWY „ŚWIĘTO DRZEWA –WŚRÓD PÓL”

WSPÓŁPRACA: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie

TERMIN REALIZACJI: III kw. 2016 do II kw. 2017

RODZAJ IMPREZY - lokalne inicjatywy na terenach wiejskich na rzecz ochrony i odtwarzania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych podejmowane będą w szczególności przez placówki

oświatowe, samorządy, instytucje, nadleśnictwa (m.in. sadzenie drzew i krzewów wśród pól, konkursy, happeningi, lekcje tematyczne i zajęcia w terenie). Nadleśnictwa będą wspierały uczestników merytorycznie (pomoc w sadzeniu) i rzeczowo (sadzonki drzew i krzewów).

CEL IMPRZEY – aktywizacja mieszkańców terenów wiejskich w lokalne działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej na terenach rolniczych – sadzenia i ochrony zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, podniesienie świadomości ekologicznej oraz kształtowanie postaw ekologicznych społeczności lokalnych z terenów wiejskich.

WALORY POZNAWCZE I EDUKACYJNE - nabywanie kompetencji w zakresie sadzenia drzew, rozpoznawania gatunków, zwiększenie świadomości czym są zmiany klimatu i jak nasze codzienne działania wpływają na klimat aby jak najmniej szkodzić środowisku; rozbudzanie kreatywności wśród uczestników, którzy sami dostosowują swoje lokalne działania do swoich potrzeb i środowiska; uczenie się współpracy, nawiązywania partnerstwa na rzecz środowiska.

MIEJSCE: inicjatywy organizowane będą lokalnie na terenach wiejskich, samodzielnie przez uczestników, którzy zgłoszą się do udziału poprzez formularz zgłoszeniowy, który będzie dostępny na portalu www.wsrodpol.swietodrzewa.pl . Placówki, które zgłoszą swój udział otrzymają pakiet bezpłatnych materiałów edukacyjnych – plakaty, broszurę.

ODBIORCY: mieszkańcy wsi: dzieci, młodzież, nauczyciele, wychowawcy z różnych typów placówek oświatowych, społeczności lokalne, samorządy, nadleśnictwa, biblioteki, organizacje pozarządowe itp. na terenach wiejskich.

4. KONKURS „DZIKIE POZNAJEMY I...JEMY”

AMBASADOR KONKURSU – Łukasz Łuczaj, znany etnobotanik, autor książek o dzikich roślinach jadalnych, prowadzi program telewizyjny „Dzika kuchnia Łukasza Łuczaja”

TERMIN REALIZACJI - III kw.2016 i I ,II kw. 2017; ogłoszenie konkursu – wrzesień 2016 na stronie www.wsrodpol.swietodrzewa.pl

CEL KONKURSU - zainteresowanie różnych grup społecznych z terenów wiejskich wykorzystaniem w kuchni produktów pochodzących z drzew i krzewów występujących w zaroślach

śródpolnych, podniesienie świadomości społecznej na temat roli zadrzewień i zakrzewień oraz korzyści jakie przynoszą w szczególności dla zdrowia obywateli; wyłonienie najciekawszych przepisów kulinarnych z dziko rosnących drzew i krzewów jadalnych i ich propagowanie; kształtowanie ekologicznych zachowań społeczności wiejskich w zakresie ochrony różnorodności biologicznej; wzrost wiedzy na temat roli i znaczenia zadrzewień śródpolnych, odkrywanie wartości przyrodniczych swojej lokalnej ojczyzny; promocja zdrowego ekologicznego stylu życia i zrównoważonego rolnictwa.

GRUPA DOCELOWA - społeczności lokalne, samorządy, szkoły rolnicze, placówki oświatowe, nadleśnictwa, instytucje z terenów wiejskich.

NAGRODY – udział zwycięzcy w kursie etnobotaniki, dla pozostałych laureatów książki „Dzika kuchnia”. Najciekawsze przepisy zostaną opublikowane w broszurze „Dziki poznajemy i...jemy”

5. KONKURS „ŚWIĘTO DRZEWA – WŚRÓD PÓL”

AMBASADOR KONKURSU: Aktor - Bartłomiej Topa, który od wielu lat wspiera działania Klubu Gaja i uczestniczy w sadzeniach drzew wspólnie z uczestnikami programu Święto Drzewa.

TERMIN REALIZACJI: III kw. 2016 do II kw.2017, ogłoszenie konkursu wrzesień 2016 na stronie www.wsrodpol.swietodrzewa.pl

CEL KONKURSU - aktywizacja społeczności lokalnych z terenów wiejskich do podejmowania lokalnych działań na rzecz ochrony i sadzenia drzew i krzewów śródpolnych; wyłonienie

najlepszych inicjatyw lokalnych (laureatów w 3 kategoriach: - za największą ilość posadzonych drzew i krzewów na terenach rolniczych, - za współpracę i zaangażowanie największej liczby parterów, - za kreatywność i ciekawe przeprowadzenie działań na rzecz sadzenia i ochrony zadrzewień śródpolnych, np. poprzez organizację happeningów, lekcji tematycznych, zajęć w terenie itp).

GRUPA DOCELOWA - mieszkańcy terenów wiejskich, placówki oświatowe, samorządy, nadleśnictwa, instytucje, organizacje społeczne, inne podmioty z terenów wiejskich;

NAGRODY – sadzonki drzew/krzewów.

6. INTERAKTYWNA WYSTAWA EDUKACYJNA

TERMIN REALIZACJI: od II kw. 2016 do II kw. 2017

TEMAT WYSTAWY - Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, ich rola w ochronie bioróżnorodności i przeciwdziałaniu zmianom klimatu – 7 modułów zawierających interaktywną zabawę

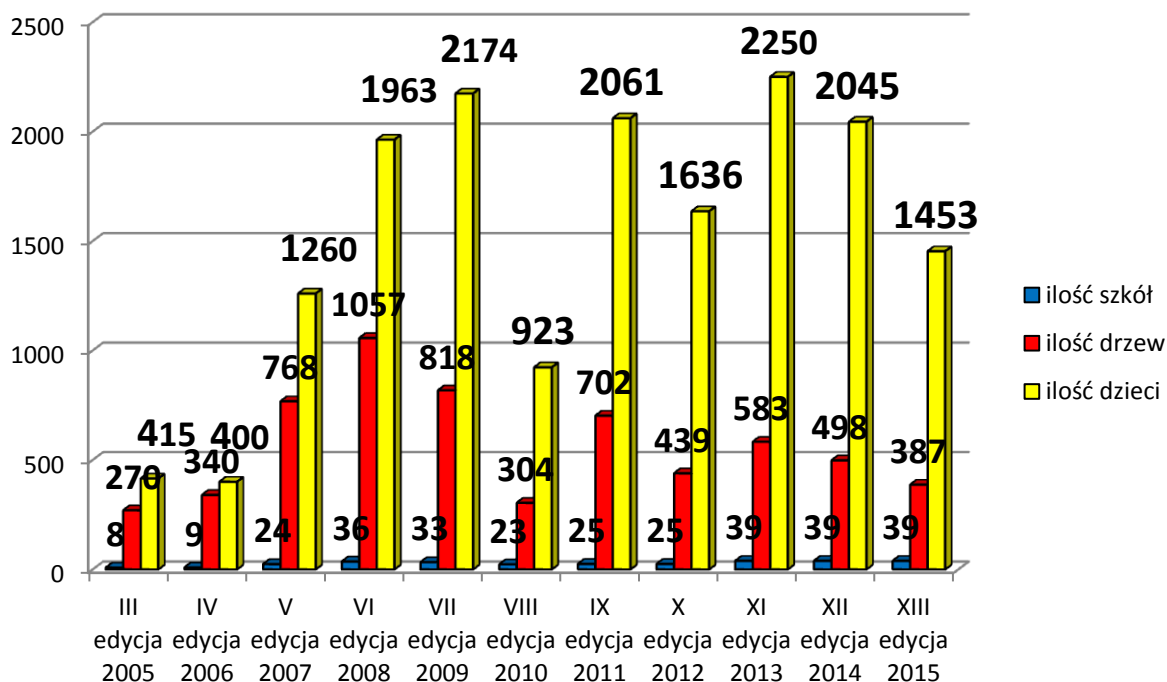
manualną lub stanowisko odsłuchowe – związane z przekazywanymi treściami:

SPOSÓB EKSPOZYCJI – 2 tygodniowe prezentacje np. w lokalnych domach kultury, urzędach gmin, bibliotekach itp.

Wystawa adresowana jest do mieszkańców gmin wiejskich, placówek oświatowych, przedstawicieli samorządów itp.

Na tą okazję zostaną zorganizowane dwie konferencje w Starostwie. W lutym spotkanie będzie obejmowało informację o programie oraz we wrześniu spotkanie z zaproszonymi gośćmi z Nadleśnictwa Limanowa, Stary Sącz oraz z Gorceńskiego Parku Narodowego w celu corocznego sadzenia drzew.

Celem edukacyjnym tych zajęć jest zainspirowanie dzieci i młodzieży do lokalnych działań proekologicznych w tym sadzenia i ochrony drzew. Tematem jest rola drzew w przyrodzie, życiu mieszkańców, zapobieganiu zmianą klimatu czy zapobieganiu powodziom.

Etapy działania:

ETAP I

Pierwszym etapem będzie konferencja zorganizowana w lutym i we wrześniu 2016 r. w Starostwie Powiatowym w Limanowej, w której udział wezmą nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, jak również zaproszeni zostaną przedstawiciele, Nadleśnictw Limanowa i Stary Sącz, Gorczańskiego Parku Narodowego. Celem konferencji będzie wzajemna wymiana danych teleadresowych oraz wstępne ustalenia grafików wyjazdów leśniczych, pracowników starostwa oraz prywatnych szkółkarzy do najbliższych szkół. Odbędzie się wstępna rezerwacja materiału szkółkarskiego oraz przedstawienie możliwych scenariuszy. Na spotkanie będą zaproszeni, nauczyciele, którzy podzielą się swoimi doświadczeniami z poprzednich edycji. Zostaną przedstawione najlepsze scenariusze przeprowadzenia tego święta w szkołach

ETAP II

Na podstawie odesłanych kart zgłoszeniowych do końca września 2016 r. powstanie grafik wyjazdów do szkół na podstawie którego będzie zamówiony przez starostwo materiał sadzeniowy.

ETAP III

Obchody „Święta drzewa” ze względu na duże rozmiary imprezy przeprowadzone będą od 10 do 30 października 2016 r. Pracownicy starostwa, nadleśnictw i GPN-u na podstawie grafiku będą rozwozić materiał sadzeniowy oraz przeprowadzać prelekcje w szkołach, zgodnie ze scenariuszem sporządzonym przez nauczycieli i opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej.

ETAP IV

Ostatni etap będzie służył do zebrania materiału zdjęciowego, oraz raportu jak przebiegała akcja. Wszystkie spotkania oraz czynności wykonywane przez szkoły będą zawarte w sprawozdaniu, które znajdują się na stronie internetowej powiatu.

TERMINARZ

23 luty 2016 r. konferencja inauguracyjna

do 30 wrzesień 2016 r. - konferencja „*Święto drzewa*” z udziałem nauczycieli szkół Powiatu Limanowskiego, przedstawicielami Nadleśnictwa Limanowa i Stary Sącz oraz GPN-u.

do październik 2016 r. - przeprowadzenie „*Święta drzewa*” oraz nadsyłania raportów z przeprowadzonych akcji.

5. „Sprzątanie świata”

Sprzątanie

świata

„Sprzątanie świata” jest częścią międzynarodowego ruchu na rzecz ochrony środowiska **Clean up the World** wywodzącego się z Australii. W ruchu tym uczestniczy blisko 40 mln. wolontariuszy na całym świecie. Do Polski ideę „sprzątania świata” sprowadziła Mira Stanisławska-Meysztowicz, założycielka oraz prezes Fundacji Nasza Ziemia i Fundacji „Sprzątanie Świata-Polska”.

Od 1994 roku, w każdy **trzeci weekend września** wraz z

milionami wolontariuszy; młodzieżą, dorosłymi, wszystkimi, którym zależy na ochronie środowiska wyruszamy do lasów, na pobocza dróg, do parków i sprzątamy. To nasza **wspólna lekcja ekologii**.

Sprzątanie świata, to nie tylko akcje likwidacji dzikich wysypisk śmieci. "Sprzątaniom" towarzyszy cała gama innych działań: segregowanie zebranych odpadów, zakładanie zieleńców, sadzenie drzew, krzewów i kwiatów. Organizowane są konkursy (plastyczne, piosenki), wystawy, festyny, koncerty, zabawy, ogniska, rajdy (piesze, rowerowe) itp. „Sprzątanie” angażuje i integruje społeczności lokalne.

W latach 2000 - 2005 Powiat Limanowski Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa prowadził akcję sprzątania świata. Zakupiono wówczas za kwotę 30 tys. zł: 51 tys. szt. worków na odpady, 65 tys. par rękawic. W roku 2013-2015 jako Partner Jubileuszowej 20-tej Akcji Sprzątania Świata – Powiat Limanowski włączył w jego obchody. Przekazaliśmy 2,5 tys. worków do sprzątania oraz materiały edukacyjne związane z akcją. Przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Limanowej odbył się finał akcji, w której wzięło udział 65 szkół z całego powiatu, jak również samorządy lokalne, PTTK oddział Limanowa, Gorczański Park Narodowy, Nadleśnictwo Limanowa i Stary Sącz.

W 2016 powiat również włącza się w obchody tej akcji. Podczas spotkania we wrześniu zostaną rozdane worki i rękawice niezbędne do przeprowadzenia akcji.

Etapy działania:

- I. Luty 2016 r.:** Informacja dla nauczycieli na konferencji o tegorocznej akcji
- II. Wrzesień 2016 r.:** Rozdanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych oraz worków i rękawic. Przeprowadzenie akcji w placówkach szkolnych oraz gminach i powiecie. Poinformowanie mediów. Przygotowanie sprawozdania z przebiegu.

Planując akcję należy uwzględnić m. in.:

- bezpieczeństwo uczestników akcji
- warunki lokalne i teren objęty zasięgiem akcji,
- potencjalną liczbę uczestników (oraz liczbę osób koordynujących ich prace),
- materiały niezbędne do przeprowadzenia akcji (worki, rękawice)
- potencjalną ilość śmieci i odpadów, które trzeba będzie wywieźć na składowisko lub oddać do recyklingu,
- współpracę z lokalnymi władzami,
- współpracę z firmami zajmującymi się wywozem i utylizacją odpadów,
- sposób rejestracji uczestników,
- źródła finansowania akcji,
- współpracę z mediami oraz zapewnienie niezbędnego sprzętu i materiałów do popularyzowania akcji,
- harmonogram akcji,
- opracowanie sprawozdania końcowego.

Wywóz i utylizacja śmieci odbywa się w ramach wywozu odpadów komunalnych w poszczególnych gminach. Projekt wspólnie realizowany z Fundacją Nasza Ziemia w Warszawie.

6. Organizacja warsztatów dla nauczycieli powiatu limanowskiego

Powiatowe Centrum Ekologiczne współpracuje z około 50 nauczycielami powiatu limanowskiego realizując już 10 lat program edukacji. W roku 2016 planujemy zrealizować projekt warsztatów dla nauczycieli podnoszących ich kwalifikację oraz wiedzę na temat przyrody powiatu limanowskiego. PCE chce zainicjować powstanie forum nauczycielskiego, na którym będzie możliwość wymiany doświadczeń w ramach prowadzonych zajęć w szkołach.

Projekt obejmie swym zasięgiem chętnych nauczycieli z wszystkich szkół powiatu limanowskiego: publicznych i niepublicznych: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, zespoły szkół oraz szkoły specjalne i ośrodki szkolno - wychowawcze, zwane dalej placówkami lub uczestnikami z terenu powiatu limanowskiego.

Partnerem projektu jest Nadleśnictwo Limanowa. W ramach warsztatów planujemy zorganizowanie trzech spotkań w zależności od aury: wiosenne, letnie i wiosenne w następujących terminach:

07.04 – „Roślinność rezerwatu Kostrza, prezentacja szkółki leśnej oraz, mała retencja górską.”

Miejsce, godz. 9.00-14.00: Leśnictwo Kostrza

- wyjście do rezerwatu „Kostrza”, omówienie historii oraz szaty roślinnej rezerwatu (języcznik zwyczajny, jaworzyna górską)
- prezentacja obiektów Małej Retencji Górskiej (cel projektu, rodzaje obiektów w N-ctwie Limanowa)
- spacer po szkółce leśnej w Pogorzanach (omówienie cyklu produkcyjnego , historia szkółki)
- ognisko + dyskusja

07.06 – „Walory turystyczne lasu, pozytywny wpływ obcowania z przyrodą na zdrowie człowieka, dostępność lasów”

Miejsce: godz. 9.00-14.00 Leśnictwa Mogielica, Ostra, Kiczora

- wyjście na szczyt Mogielicy (od strony Wyrębisk Szczawskich), podczas podejścia omówienie szaty roślinnej drzewostanów regla dolnego i górnego, zaznajomienie kadry nauczycielskiej z tematyką typów siedliskowych lasu oraz podziału powierzchniowego lasu a także dostępnością terenów leśnych administrowanych przez PGL LP
- omówienie charakterystyki rezerwatu „Mogielica”
- wejście na wieżę widokową na szczycie Mogielicy
- ognisko na hali Stumorgi lub na polu biwakowym „Wiatrówki”

15.09 – „Mieszkańcy lasu”

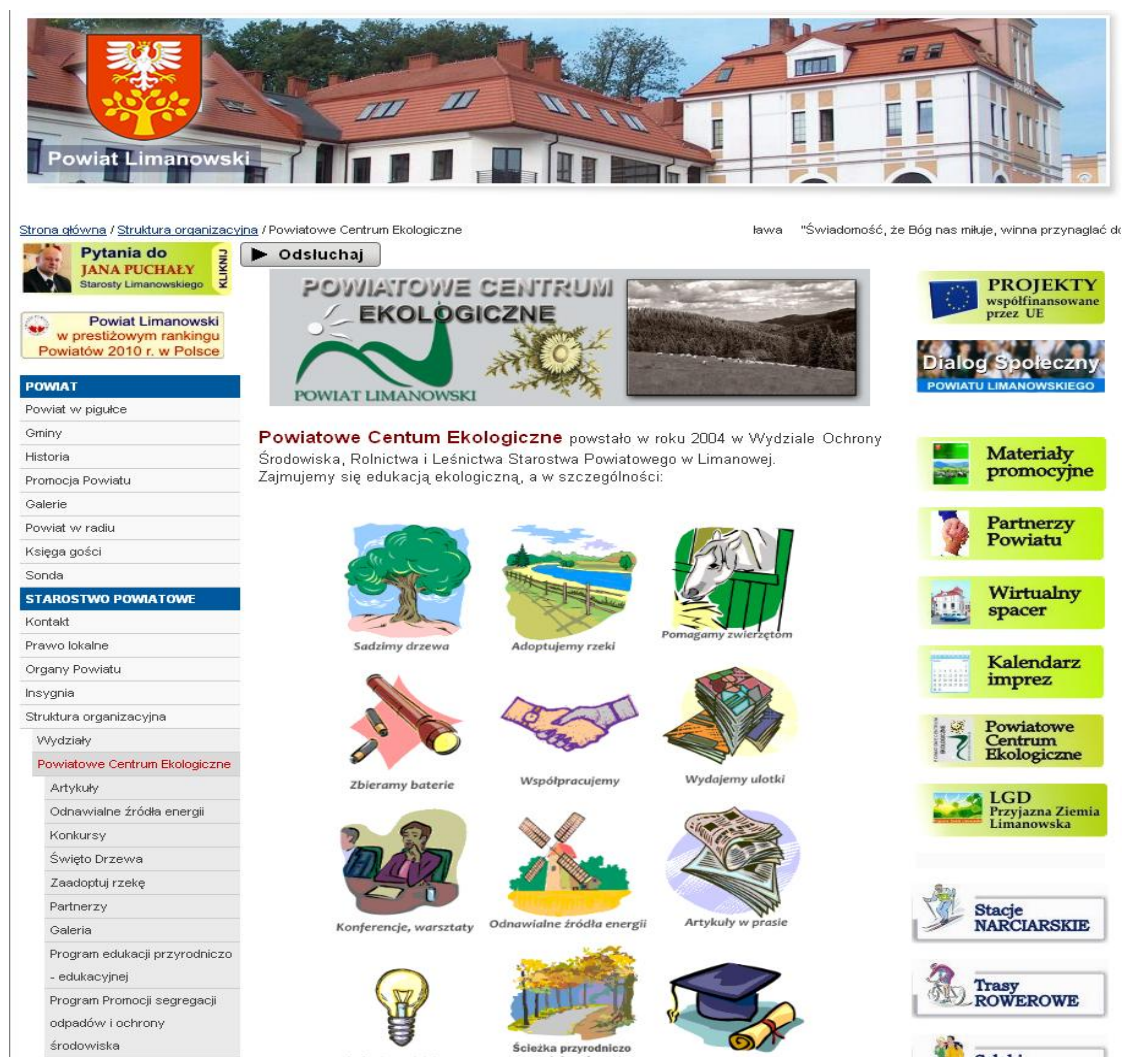
Miejsce: godz. 9.00-14.00 Świetlica Nadleśnictwa Limanowa, Ścieżka Ostra

- prezentacja gatunków leśnej fauny występujących na terenie Nadleśnictwa Limanowa (pokaz zdjęć wraz z krótkim omówieniem poszczególnych gatunków)
- pokaz filmów wykorzystywanych na zajęciach z zakresu edukacji leśnej dla dzieci i młodzieży
- prezentacja ścieżki przyrodniczej Ostra,
- dyskusja, ognisko

III. SPOSÓB REALIZACJI

1. Strona internetowa i tablica informacyjna

- www.powiat.limanowa.pl e-mail: pce@powiat.limanowa.pl
- strona internetowa obejmuje informacje na temat stanu środowiska i ochrony przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego,
- bieżące sprawy Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa związane z ochroną przyrody i środowiska naturalnego,
- informacje dotyczące planowanych przedsięwzięć oraz prowadzonych akcji przez Starostwo Powiatowe w Limanowej,
- linki Ekologicznych organizacji ekologicznych zaprzyjaźnionych z PCE,
- artykuły publikowane w prasie,
- aktualne informacje na temat organizowanych konferencji, prelekcji i warsztatów ekologicznych oraz sprawozdania z ich przeprowadzenia;
- zawiera aktualny program ochrony środowiska oraz wszelkie inne dostępne aktualnie programy związane z ochroną środowiska, przyrody oraz ekologii.

Fot. Strona internetowa Powiatowego Centrum Ekologicznego ramach strony Starostwa Powiatowego w Limanowej.

2. Współpraca z wybranymi ekologicznymi organizacjami pozarządowymi

Do realizacji zadań zawartych w Programie potrzebna jest pomoc merytoryczna oraz zaangażowanie pozarządowych organizacji ekologicznych oraz stowarzyszeń zajmujących się problematyką segregacji odpadów, recyklingiem oraz ekologią. Bardzo ważnym jest tu również aspekt ekonomiczny, gdyż Powiat nie posiada tak wielkich nakładów finansowych na cele związane z ochroną środowiska, zadaniem tego programu wraz z zaproszeniem do udziału wymienionych organizacji jest skorzystanie z ich ofert dostarczenia ulotek, plakatów promujących segregację odpadów, udział w warsztatach i szkoleniach. Jednocześnie do poniższych organizacji PCE wystąpi z propozycją współpracy na rok 2016:

Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie
www.fwie.eco.pl

**Fundacja Wspierania
Inicjatyw Ekologicznych**

Fundacja współpracuje przede wszystkim ze społecznościami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, ale również z uczelniami i przemysłem, który dba o środowisko.

Fundacja istnieje po to, aby:

- identyfikować problemy związane ze szkodliwym wpływem człowieka na środowisko,
- szukać środków potrzebnych do rozwiązania zidentyfikowanych problemów,
- dobrze organizować pracę (przygotowywać projekty i zarządzać ludźmi),
- wspierać wprowadzanie najlepszych rozwiązań zarówno w skali Małopolski jak i skali ogólnopolskiej,
- w miarę możliwości pomóc osobom i instytucjom poprzez dofinansowanie działalności.

Klub Gaja w Wilkowicach
www.klubgaja.pl

KLUB GAJA

„Klub Gaja” stowarzysza osoby działające na rzecz obrony środowiska naturalnego i rozwoju kultury na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i zagranicą, a siedzibą jest miejscowość Wilkowice.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- zachowanie i wzbogacenie środowiska naturalnego,
- rozwijanie i wspieranie działań kulturotwórczych i środowiskowych młodzieży,
- działalność w zakresie praw człowieka i obywatela.

Recal w Warszawie

www.recal.org.pl

Fundacja na Rzecz Odzysku Aluminiowych Puszek po Napojach RECAL działa w Polsce od 1995 r. Powstała z inicjatywy producentów puszek do napojów: Continental Can Polska Sp. z o.o. (obecnie Ball Packaging Europe Radomsko Sp. z o.o.) i PLM AB Malmö ze Szwecji (obecnie Rexam) oraz pięciu producentów aluminium.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- popieranie i promocja na terenie Polski wszelkiego rodzaju działalności mającej na celu odzyskiwanie i ponowne przetwarzanie aluminiowych puszek po napojach,
- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat możliwości odzyskiwania i ponownego przetwarzania aluminiowych puszek po napojach oraz płynących z tego korzyści ekologicznych i ekonomicznych,
- upowszechnianie najnowszych technik odzysku aluminiowych puszek po napojach i technologii ich przetwórstwa,
- reprezentowanie interesów producentów aluminiowych puszek do napojów przy pracach nad tworzeniem aktów normatywnych mających regulować problematykę produkcji, odzysku oraz ponownego przerobu surowców wtórnych.

Reba w Warszawie

www.reba.com.pl

REBA Organizacja Odzysku S.A.

Reba Organizacja Odzysku S.A. jest spółka wyspecjalizowaną w tworzeniu systemu zbiórki i odzysku baterii oraz akumulatorów małogabarytowych, została założona przez pięciu największych producentów baterii obecnych na polskim rynku.

Głównym celem spółki jest doprowadzenie do stworzenia systemu zbiórki baterii o zasięgu ogólnopolskim i wysokiej efektywności. System ten powinien umożliwić przedsiębiorcom i organizacji odzysku REBA poddawanie odzyskowi - w kolejnych latach - ilości baterii, w możliwie niewielkim stopniu odbiegających od wskaźników ustalonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 24 maja 2005r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych [Dz.U. Nr. 103, poz 872].

Ponadto PCE pozyskuje wiele bezpłatnych folderów szkoleniowych, ulotek, płyt CD, poradników od innych stowarzyszeń i organizacji celem umożliwienia mieszkańcom

dostępu do informacji. Ulotki i publikacje te w większości zostały dofinansowane z narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska dlatego też w formie bezpłatnej mogą zostać rozprowadzone w Powiecie Limanowskim. PCE stale również współpracuje z Nadleśnictwem Limanowa, Nadleśnictwem Stary Sącz, Gorczańskim Parkiem Narodowym, Polskim Związkiem Wędkarskim i Polskim Związkiem Łowieckim.

Fundacja Nasza Ziemia

www.naszaziemia.pl

Fundacja Nasza Ziemia jest ekologiczną organizacją pozarządową, założoną w 1994 w Warszawie. Od 2005 roku współpracuje poprzez Powiatowe Centrum Ekologiczne z powiatem limanowskim prowadząc co roku różne kampanie edukacji ekologicznej.

Fundacja realizuje również autorskie projekty ochrony środowiska we współpracy z przedsiębiorcami, m.in. takimi jak: Żywiec Zdrój S.A., Vattenfall, Metsa Tissue, Procter&Gamble, Coca Cola, Ricoh, Carrefour oraz wieloma innymi. Współpracuje z organizacjami ekologicznymi na Ukrainie, Białorusi, Rosji i Litwie, wspierając rozwój ruchu Clean up the World w tych państwach.

Profesjonalizm i działania Fundacji Nasza Ziemia zostały docenione i nagrodzone m.in.:

- w roku 1996 - wyróżnieniem „Złoty Liść” Ministerstwa Środowiska,
- w 1997 - Henry Ford European Conservation Award,
- w 2002 - wyróżnieniem „Pro Publico Bono” dla najlepszych inicjatyw obywatelskich,
- w roku 2006 główną nagrodą w ogólnopolskim plebiscycie na najlepszą organizację promującą recykling w latach 2001-05 oraz
- w 2010 roku Fundacja otrzymała wyróżnienie w Konkursie Ministerstwa Środowiska „Nietypowa lekcja bioróżnorodności” oraz została wpisana na listę Miejsc Odkrywania Talentów (inicjatywa Ministra Edukacji Narodowej).

3. Współpraca ze szkołami powiatu limanowskiego

Edukacja ekologiczna społeczeństwa w Powiecie Limanowskim skierowana jest do wszystkich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w powiecie limanowskim. Faktycznie, partnerem w edukacji jest dyrekcja tych jednostek, nauczyciele biologii i przedmiotów przyrodniczych, bowiem dzieci i młodzież są głównymi odbiorcami.

Na tym polu współpraca ze strony szkół polega na pomocy w organizacji prelekcji, udostępnianiu sali do ich przeprowadzania w ramach zajęć lekcyjnych lub pozalekcyjnych. Nauczyciele orientujący się najlepiej w potrzebach i lukach edukacyjnych uczniów winni wychodzić z propozycjami do Powiatowego Centrum Ekologicznego. Współpracujemy stale z około 50 szkołami powiatu limanowskiego.

4. Prelekcje z młodzieżą

Edukację ekologiczną i nawyki związane z ochroną środowiska i segregacją odpadami powinno zaczynać się kształtować już u dzieci w wieku szkolnym. Temu celowi mają służyć wykłady w szkołach średnich. Prelekcje w szkołach prowadzone są przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa. Polegać mają na przedstawieniu m. in. prezentacji multimedialnych, pokazów slajdów, przeźroczy oraz foliogramów i kaset video związanych z ochroną środowiska, przyrody. Będą tu wykorzystane projekty, „Święto drzewa”, „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata” i inne.

Prelekcje w zależności od dostępnych środków, polegać będą przede wszystkim na:

- gry i zabawy dydaktyczne,
- warsztaty ekologiczne,
- rozpoznawanie drzew i roślin w plenerze,
- pogadanki,
- prezentacje filmów, zdjęć i eksponatów,
- wycieczki naukowe i krajoznawcze,
- wycieczki ścieżkami dydaktycznymi,
- prezentacje multimedialne,
- prezentacje foliogramów, przeźroczy, slajdów,
- pokazy badania jakości wody i zanieczyszczenia gleb.

5. Udostępnianie materiałów edukacyjnych

Wypożyczanie materiałów dydaktycznych szkołom oraz zainteresowanym instytucjom to przede wszystkim jedna z najważniejszych założeń oprócz informacji. PCE posiada w tym celu biblioteczkę edukacyjną w skład której wchodzi:

Wiąże się to z zakupem:

- filmy wideo,
- albumy i książki,
- foliogramy,
- urządzenia do wykonywania pokazowych doświadczeń,
- programów edukacyjnych w formie elektronicznej.

6. Organizowanie konkursów dla młodzieży i dzieci

Jednym ze sposobów kształtowania świadomości proekologicznej u dzieci i młodzieży, pobudzania działania na rzecz środowiska jest prowadzenie różnorodnych konkursów ekologicznych. Konkursy są jedną z form szeroko rozumianej, powszechnej edukacji ekologicznej. Udział w konkursie ekologicznym każdego ucznia wykazuje, że ma on aktywne podejście do środowiska, ochrony przyrody rodzimej, chce zdobywać i pogłębiać wiedzę. Nic tak, jak udział w rywalizacji konkursowej nie budzi entuzjazmu i nie wyzwala twórczej energii u dzieci i młodzieży. Z jednej strony konkursy mobilizują uczestników do zwrócenia uwagi na ważne problemy lokalne, a z drugiej dają pole do twórczości i inspiracji działań na rzecz środowiska. Wskazują na to doświadczenia z przeprowadzonych dotychczas edycji konkursów proekologicznych dla placówek oświatowych na terenie Powiatu Limanowskiego.

Konkursy ekologiczne cieszą się wielkim powodzeniem ze względu na atrakcyjne nagrody, ale i nie tylko. Olbrzymią rolę odgrywa tu przede wszystkim:

- chęć podejmowania działań na rzecz własnego środowiska lokalnego,
- potrzeba prowadzenia obserwacji i doświadczeń w obiektach przyrodniczych
- dążenie do rozwijania twórczości artystycznej dzieci utalentowanych plastycznie,
- chęć pokazania swoich dokonań oraz wymiana doświadczeń co skutecznie integruje placówki oświatowe w podejmowaniu działań na rzecz środowiska oraz dopinguje do coraz lepszej pracy.

Te przyczyny są najcenniejsze, ponieważ prowadzą do skutecznej edukacji ekologicznej, właściwie kształtują świadomość młodego pokolenia. Wymiernym efektem udziału w konkursach są działania wykonane na rzecz lokalnego środowiska, dokonane obserwacje i ich dokumentacja, sadzenie roślin, zmniejszanie ilości odpadów. W Programie 2016 przewidziany jest jeden konkurs skierowany do dzieci i młodzieży placówek szkolnych powiatu limanowskiego.

7. Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i konferencji dla pracowników samorządowych

W czasie trwania programu będą organizowane szkolenia dla nauczycieli mające na celu pomoc w przygotowaniach ścieżek ekologicznych. Dostarczane będą materiały edukacyjne zawierające aktualne metody segregacji i innowacyjne pomysły w zakresie gospodarki odpadami. Będzie to również okazja do bieżącej wymiany uwag co do programu oraz potrzeb nauczycieli w kwestii edukacji. Za pomocą spotkań będziemy również prosić o kolportaż ulotek i naszych publikacji do miejscowości skąd pochodzą nauczyciele. W ten sposób będziemy starali się dotrzeć do wszystkich miejscowości powiatu limanowskiego. Również na spotkaniach tych będziemy umożliwiać innym stowarzyszeniom dostęp do grona nauczycielskiego.

Planowane konferencje - warsztaty:

- **marzec/kwiecień 2016 r.** Spotkanie z nauczycielami powiatu limanowskiego promujące Program edukacji ekologicznej 2015. Rozdanie materiałów edukacyjnych: filmów, broszur, plakatów. Zapoznanie z planowanymi konkursami, akcjami i projektami współpracujących organizacji pożytku publicznego i ekologicznych organizacji pozarządowych.
- **Wrzesień/październik 2016 r.** Spotkanie z nauczycielami z terenu całego Powiatu Limanowskiego będzie miało na celu omówienie strategii tegorocznego „Święta drzewa” oraz wypełnienie ankiet zgłoszeniowych.
- Przez cały rok na bieżąco przeprowadzane będą szkolenia i konferencje przez zainteresowane ekologiczne organizacje pozarządowe.

IV. EFEKTY EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE

- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu limanowskiego,
- Dostrzeganie, opisywanie i wyjaśnianie związków między naturalnymi składnikami środowiska, człowiekiem i jego działalnością,
- Podejmowanie działań ekologicznych w najbliższym otoczeniu i we własnym życiu,

- ❑ Umiejętność przestrzegania zasad ładu i porządku w miejscach publicznych,
- ❑ Dostrzeganie zagrożeń dla współczesnej cywilizacji wynikających z nieracjonalnego korzystania z zasobów środowiska i z nierównomiernego poziomu życia w różnych regionach świata,
- ❑ Podejmowanie racjonalnych działań służących poprawie stanu środowiska w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej,
- ❑ Zmniejszenie odpadów niebezpiecznych zwłaszcza baterii na składowiska odpadów komunalnych nie przygotowanych do tego,
- ❑ Zwiększenie ilości zadrzewień miejskich.

V. EFEKTY MATERIALNE I SZKOLENIOWE

- ❑ Przewidywany udział nauczycieli w liczbie 50,
- ❑ Przewidywany udział uczniów w liczbie 5 000,
- ❑ Strona internetowa – min. 3 000 odwiedzin,
- ❑ Posadzenie około 1 000 drzew,
- ❑ Zorganizowanie dwóch konferencji,
- ❑ Zorganizowanie 3 warsztatów

VI. FINANSOWANIE

Całość programu jest finansowana z budżetu powiatu limanowskiego, części przeznaczonej na ochronę środowiska, Dział 900 rozdział 90095.

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY

Zadania pn. „Program edukacji ekologicznej społeczeństwa w Powiecie Limanowskim XI edycja 2016 realizowany przez PCE”

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE ZAKRESU RZECZOWEGO	Okres realizacji zadania		
		Data rozpoczęcia	Data zakończenia	koszty kwalifikowane brutto
1	2	3	4	5
1	Zakup nagród rzeczowych w konkursie plastycznym dla dzieci i młodzieży pn.: "Natura 2000 w powiecie limanowskim" w 2 kategoriach: podstawowe, gimnazja.	01.09.2016	30.10.2016	1 500,00
4	Organizacja warsztatów dla nauczycieli w tym przejazdu, poczęstunek	23.02.2016	30.10.2016	1 500,00
	Razem brutto:			3 000,00